

ดุชนิพนธ์งานประพันธ์เพลง: เกตุเมืองวัดเจดีย์หลวง

A Doctorate Music Composition: Legend of Wat Chediluang

ยุทธพงศ์ แสงสมบูรณ์^{*1}วีรชาติ เปรมานนท์²

บทคัดย่อ

การผสมผสานการใช้เสียงสังเคราะห์จากเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์กับเสียงจากวงซิมโฟนีออร์เคสตราเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดนตรีที่สะท้อนตำนานเก่าแก่ของวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร วัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองเชียงใหม่ ถือเป็นการสร้างงานต้นแบบทางดนตรีที่มีรูปแบบนวัตกรรมใหม่และเป็นงานสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่นำเสนอรูปแบบการผสมสีเสียงดนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์อะคูสติคและอะคูสติคสู่วงการวิชาการระดับชาติและนานาชาติ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสนับสนุนงานสร้างสรรค์ดนตรี ถือว่ามีประโยชน์ต่องานประพันธ์ดนตรีของนักประพันธ์ในอนาคต การจำลองผลงานในจินตภาพผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถช่วยให้ผู้ประพันธ์สามารถฟังผลงานการสร้างสรรค์โดยรวมเพื่อวิเคราะห์พัฒนามารวมถึงการแก้ไขปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประพันธ์เริ่มจากการสร้างแผนที่ความคิด จำลองดนตรีจากจินตภาพผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เขียนโน้ตเพลงและออกแบบการแสดง ซึ่งการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการทำงานนอกจากจะสามารถลดข้อผิดพลาดแล้ว ยังช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดต่อยอดได้อย่างมีขั้นตอน สามารถตรวจสอบความถูกต้องและฟังผลงานจากจินตภาพได้ตลอดระยะเวลาที่สร้างงาน ยิ่งไปกว่านั้นการสร้างงานประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวตำนานพื้นบ้านล้านนา ยังถือเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นความภูมิใจของชาวเชียงใหม่

คำสำคัญ: อิเล็กทรอนิกส์, อิเล็กทรอนิกส์อะคูสติค, ตำนาน

* Corresponding author, email: yuttapong.s@yamaha.co.th

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The composition of new music which incorporates the sounds of Electone STAGEA and symphony orchestra to illustrate the legend of “Wat Chediluang” - the ancient temple in Chiangmai province is regarded internationally as an innovative approach; one which introduces the adoption of a tone color of acoustic and electroacoustic elements. The utilization of new technologies in music composition is very useful for the new generation’s composers. The composer can create music via computer software. Furthermore, reviewing and analyzing virtual music and solving any problems during the composition process become more efficient. The composition process starts from designing the draft music which illustrates the composer’s mind map. Next, virtual music is created via computer software to reflect the composer’s imagination based on the idea from the draft music, and then the score will be written. The designing of the show is settled as the last step. The application of music technology as a tool in the composing process not only reduces problems during each step, it also improves the composer’s abilities to work methodologically. Although using technology is very helpful, the essence of music composition lies in the portrayal of musical context, especially in composing the music for the ‘Lanna’ urban legend, which is regarded as the conservation of Chiangmai art and culture.

Keywords: Electone, Electroacoustic, Legend

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของบทเพลง

วัดเจติยหลวง³ เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มืองเชียงใหม่ที่มีสถาปัตยกรรมในแบบล้านนาที่งดงาม วัดถูกสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าแสนเมืองมา ผู้ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์ที่ 7 แห่งราชวงศ์มังราย โดยในสมัยนั้นมีชื่อเรียกว่า “วัดโชติการาม” หรือ “ราชกุฎาคาร” ซึ่งไม่ปรากฏปีที่สร้างแน่ชัด วัดตั้งอยู่ใจกลางเมืองเชียงใหม่ซึ่งแต่เดิมถือเป็นศูนย์กลางทางการปกครองของอาณาจักรล้านนา

สถานที่สำคัญภายในวัดเจติยหลวงประกอบไปด้วยพระธาตุเจติยหลวงเป็นพระเจดีย์เก่าแก่อายุมากกว่า 600 ปี เป็นเจดีย์ที่สูงที่สุดในอาณาจักรล้านนาไทยและประเทศไทย เสาอินทขิล หรือหลักเมืองเชียงใหม่ พระนอน หรือพระพุทธรูปไสยาสน์และต้นยางใหญ่ 3 ต้นที่มีอายุมากกว่า 200 ปี นอกจากนี้ภายในวัดเจติยหลวงยังมีสถานที่และปฏิมากรรมสำคัญอย่างอื่นอยู่ด้วยไม่ว่าจะเป็นพระวิหารหลวง พระอัฐรุส ภูมิแก้วนารัฐ พระพุทธเฉลิมสิริราช วิหารบูรพาจารย์และสถานศึกษาของคณะสงฆ์ธรรมยุตในภาคเหนือ⁴

ดุชนิพนธ์การประพันธ์เพลงนี้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสะท้อนตำนานที่เกี่ยวข้องกับวัดเจติยหลวงและสถาปัตยกรรมที่ผู้คนเคารพและนับถือภายในบริเวณวัดตามการตีความของผู้วิจัย โดยจะมุ่งเน้นไปที่การผสมผสานดนตรีในแบบอิเล็กทรอนิกส์⁵ ควบคู่ไปกับดนตรีจากวงซิมโฟนีออร์เคสตรา ผลงานในจินตภาพนั้นจะแบ่งออกเป็น 5 บท แต่ละบทได้ประพันธ์ขึ้นจากหน่วยทำนองที่ได้จากการตีความเรื่องราวของสถาปัตยกรรมที่ผู้คนเคารพและนับถือภายในวัด บทประพันธ์จะใช้เสียงในลักษณะอิงกัญแจเสียงและไม่อิงกัญแจเสียงผ่านทรัพยากรเสียงที่บรรเลงผ่านอิเล็กทรอนิกส์⁶ รุ่น ELS-02C ผลิตโดยบริษัทยามาฮามิวสิกคอร์ปอเรชันโดยใช้บรรเลงควบคู่กับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา เพื่อสะท้อนเรื่องราวตำนานของวัดเจติยหลวงออกมาเป็นดนตรีที่ผู้ฟังสามารถเข้าถึงได้ง่ายด้วยการนำเสนอในรูปแบบ Semi-Acoustic โดยได้ใช้เสียงที่สร้างขึ้นจากอิเล็กทรอนิกส์บรรเลงโต้ตอบกับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา ความพิเศษของบทเพลงนี้นอกจากเป็นการนำอิเล็กทรอนิกส์มาบรรเลง

³ ชนจรรย์, พระครู. *เกร็ดประวัติวัดเจติยหลวง ฉบับสมโภช 700 ปี นครเชียงใหม่* (เชียงใหม่: วัดเจติยหลวงวรวิหาร, 2539), 82.

⁴ จันทร์ กุลโลม และชนจรรย์ สุระมณี. *วัดเจติยหลวงวรวิหาร ฉบับปรับปรุงแก้ไข*. พิมพ์ครั้งที่ 2 (เชียงใหม่: บริษัท ทั้งัวชินการพิมพ์ จำกัด, 2547), 10.

⁵ ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ดนตรีที่สร้างขึ้นหรือบรรเลงขึ้นจากเครื่องไฟฟ้า.

⁶ อิเล็กทรอนิกส์ คือ เครื่องดนตรีไฟฟ้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์แอกเนต ผลิตโดยบริษัท YAMAHA CORPORATION JAPAN.

ร่วมกับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา ยังเป็นการสร้างสรรค์ดนตรีดุริยางคนิพนธ์ที่มีเอกลักษณ์สีสันเสียงที่ผสมความเป็นดนตรีล้านนาเข้าไปอย่างลงตัว

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์ดนตรีซึ่งถ่ายทอดตำนานของวัดเจติยหลวงวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มือเมืองเชียงใหม่

2.2 เพื่อสร้างต้นแบบดนตรีที่มีรูปแบบนวัตกรรมใหม่สู่วงการวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

2.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการผสมผสานของเสียงดนตรีระหว่างอิเล็กทรอนิกส์และวงดุริยางค์ซิมโฟนี

3. ขอบเขตของบทประพันธ์เพลง

ดุริยางคนิพนธ์นี้ เป็นงานประพันธ์บทเพลงที่สะท้อนตำนานที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุเจติยหลวงและสถาปัตยกรรมสำคัญภายในบริเวณวัด บทประพันธ์แบ่งออกเป็น 5 องก์ ประกอบไปด้วย

องก์ที่ 1 : “The Hidden Ivory”

องก์ที่ 2 : “The Ethnic Pillar”

องก์ที่ 3 : “The Reclining Buddha and Katyayana”

องก์ที่ 4 : “The Trinity (The Three Giant Rubber Trees)”

องก์ที่ 5 : “The Grand Finale”

หน่วยทำนองหลักที่ปรากฏในทุกท่อน มีการเลียนแบบลักษณะเสียงที่บรรเลงจาก “แนน้อย” ซึ่งเป็นเครื่องเป่าของล้านนาที่ใช้บรรเลงคู่กับ “แนหลวง” ส่วนมากจะพบในการบรรเลงกับวงกลองตี่นง⁷ และกลองเต่งถึงโดยใช้โน้ต 3 ตัวคือ G, C, F มาสร้างเป็นหน่วยทำนอง อย่างไรก็ตามงานประพันธ์นี้ไม่ได้สร้างสรรค์พัฒนาบทเพลงให้เป็นดนตรีล้านนาในแบบดั้งเดิมและไม่ได้ยึดติดกับขนบธรรมเนียมปฏิบัติไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับศาสนาหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นก็ตาม หากแต่ต้องการที่จะนำอัตลักษณ์บางอย่างของนาฏดุริยางค์ล้านนามาสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงในรูปแบบใหม่ด้วยลีลาการเรียบเรียงเสียงประสานของผู้วิจัยเอง

⁷ สนั่น ธรรมธิ. *ล้านนาคีต นาฏดุริยางค์ล้านนา* (เชียงใหม่: สุเทพการพิมพ์, 2550), 92.

หลักฐานจากแผ่นจารึก เพื่อนำข้อมูลมาคัดกรองหาสิ่งที่ตรงกับแผนความคิดและนำมาขยายผลสร้างแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลง

5.3 สร้างหน่วยทำนองจากแรงบันดาลใจโดยไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขหรือขอบเขตในการสร้างสรรค์มากนัก หากแต่จะต้องคำนึงถึงลักษณะการนำไปใช้จริงตามแผนที่ความคิดที่ออกแบบไว้

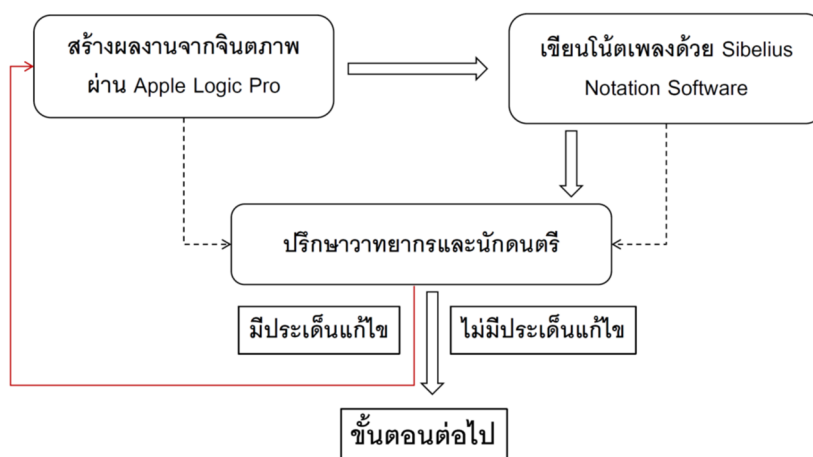
5.4 นำหน่วยทำนองมาพัฒนาออกแบบการเรียบเรียงดนตรี วางโครงสร้างของบทประพันธ์ในแต่ละองค์ ตลอดจนถึงการออกแบบการวางเครื่องดนตรี เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนให้มากที่สุด

5.5 การสร้างเสียงสังเคราะห์บนอิเล็กทรอนิกส์ ใช้วิธีผสมเสียงเครื่องดนตรีตลอดจนการออกแบบโครงสร้างเสียงจำลองเครื่องดนตรีล้านนาโบราณจากจินตภาพหรือสังเคราะห์ขึ้นมาใหม่ รวมถึงการใช้เสียงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่บันทึกไว้ก่อนมาใช้ในบทประพันธ์ ทั้งที่เป็นเสียงกลมกลืน (Consonance) หรือเสียงกระด้าง (Dissonance)

5.6 การสร้าง MusicSketch จากจินตภาพ ได้ทดลองสร้างดนตรีขึ้นมาโดยใช้โปรแกรม AppleLogic Pro ซึ่งเป็นโปรแกรมสร้างดนตรีผ่านการเชื่อมต่อประสานสั่งการเสียงเชิงตัวเลข (Digital Interface MIDI sequencer) ด้วยการสร้างแนวดนตรีหลักเข้าสู่โปรแกรม และสร้างงานจำลองเสียงจากบทเพลงที่ร่างเป็นดนตรีออกมา

5.7 การเขียนโน้ตเพลงจากดนตรี ใช้โปรแกรมเขียนโน้ตเพลง Sibelius Software จัดทำขึ้นทีละองค์ โดยสร้างขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 ขั้นตอนการเขียนโน้ตดนตรี และการตรวจสอบความถูกต้อง

5.8 การจัดรูปแบบการแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการแสดงดนตรีในแต่ละองค์ออกมา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องต่อเนื่องของเนื้อหาตลอดจนลำดับการแสดงและการใช้องค์ประกอบ ศิลป์อื่นเพื่อให้การแสดงสามารถสื่อสารกับผู้ชมได้มากที่สุด

5.9 ในส่วนของการแสดงและการบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้ศึกษาอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงและ จัดแสดงผลงาน ตลอดจนเลือกสถานที่จัดแสดงที่เหมาะสมและได้ศึกษาชนิดของไมโครโฟนรวมถึง อุปกรณ์ปรับแต่งผสมเสียง (Mixer) เนื่องจากบทประพันธ์นี้จะใช้เครื่องดนตรีไฟฟ้ามาบรรเลงร่วมกับ เครื่องดนตรีอะคูสติคเป็นส่วนใหญ่

6. อรรถาธิบายบทประพันธ์เพลง

องค์ที่ 1 “The Hidden Ivory”

ความหมายโดยนัยของชื่อ “The Hidden Ivory” กล่าวถึงรูปปั้นข้างรอบพระธาตุเจดีย์หลวง

ข้างเชือกที่ 1	เมฆบังวัน (Cloud)
ข้างเชือกที่ 2	ข่มพลเสน (Diablo)
ข้างเชือกที่ 3	ดาบแสนด้าม (Assaulter)
ข้างเชือกที่ 4	หอกแสนลำ (Defender)
ข้างเชือกที่ 5	ก้องแสนหลัง (Gong)
ข้างเชือกที่ 6	หน้าไม้แสนเปียง (Crossbow)
ข้างเชือกที่ 7	แสนเขื่อนกั้น (Barrier)
ข้างเชือกที่ 8	ไฟแสนเตา (Fire)

โดยสื่อให้เห็นถึงรูปปั้นพญาช้างที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบันกับรูปปั้นที่มีอยู่ในอดีต ทำนองหลักสร้างขึ้นจากกลุ่มโน้ตที่ได้จากนำเอาตัวอักษรในชื่อภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมาใหม่โดยคำนึงถึงชื่อในภาษาล้านนาและอิทธิฤทธิ์ที่ถูกบรรยายไว้จากตำนานมาสร้างขึ้นเป็นหน่วยทำนองโดยผู้วิจัยได้สร้างทำนองหลักจากโน้ต G,C,F ซึ่งมาจากตัวอักษรนำของชื่อข้างเชือกที่ 1,5,6 และ 8 ที่ยังปรากฏให้เห็นชัดเจนดังตัวอย่างที่ 3 โดยจะใช้กลุ่มเครื่องสายบรรเลงในขณะที่โน้ตที่เหลือ A, B, D แทนชื่อข้างเชือกที่ 2, 3, 4 และ 7 ซึ่งถูกบรรเลงอย่างแผ่วเบาผ่านเสียงโคธจากอเล็กโทนสเตเจียในช่วงท้ายเพื่อสื่อถึงรูปปั้นพญาช้างรอบองค์เจดีย์ที่สูญสลายหายไป

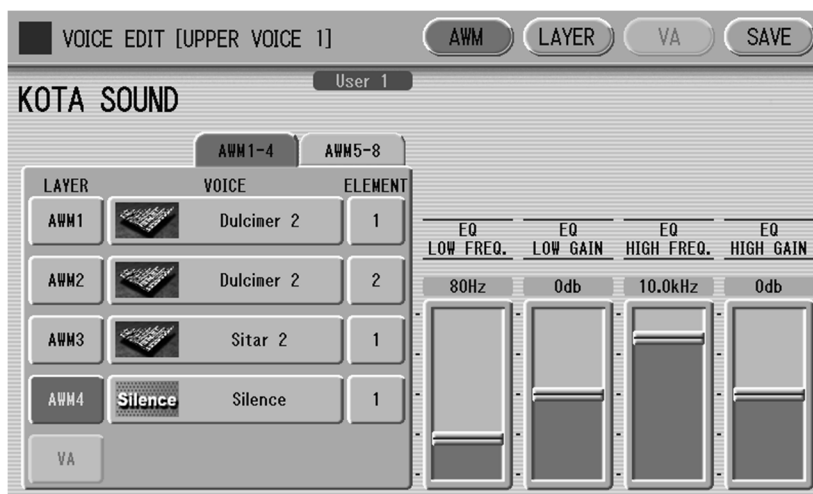
ตัวอย่างที่ 3 หน่วยทำนองหลักจากแนวทำนองไวโอลา

บทประพันธ์องค์นี้มีการใช้อิเล็กโทรสเตเจีย สังเคราะห์เสียงเครื่องดนตรีล้านนาโบราณที่ไม่มีบรรเลงแล้ว นำกลับมาใช้บรรเลงใหม่ “โคธา⁸” (Kota) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเดียวกับ “จะเข้” หรือ “จักเข้” และเป็นเครื่องดนตรีล้านนาที่ไม่มีใครบรรเลงแล้วในปัจจุบัน

การสร้างเสียง “โคธา” ใช้เสียงของ “จักเข้” เป็นเสียงอ้างอิงก่อนจะสังเคราะห์เสียงขึ้นมาบนอิเล็กทรอนิกส์เตเจีย โดยได้ทดลองผสมเสียงดัลซิเมอร์ (Dulcimer) ชนิดที่ 2 กับเสียงซิทาร์ (Sitar) ด้วยฟังก์ชัน Voice Edit ดังตัวอย่างที่ 4 ซึ่งดัลซิเมอร์ชนิดที่ 2 มีเสียงในย่านความถี่สูงใกล้เคียงกับเสียงจักเข้ในย่านความถี่สูงเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 4 ฟังก์ชัน VoiceEdit บนอิเล็กทรอนิกส์เตเจีย

⁸ เรืองเดียวกัน, 24.

อย่างไรก็ตามเสียงดัลซิเมอร์ไม่อาจที่จะให้เสียงเครื่องสายในลักษณะผ่านการดีดได้ จึงได้ทดลองผสมเสียงซитарเข้าไปด้วยในช่วงความถี่เสียงที่ต่างกัน โดยได้ตัดย่านความถี่ตั้งแต่เสียงกลางต่ำลงมาในขณะที่เสียงซитарที่นำมาผสมลดเสียงในช่วงกลางสูงขึ้นไป

องค์ที่ 2 “The Ethnic Pillar”

บทประพันธ์องค์นี้ประกอบด้วย 3 ท่อนแยกได้แก่ The Oblation, The Hermit และ The Ogres

The Oblation เป็นท่อนที่สื่อถึงพิธีกรรมบวงสรวงสักการะเสาอินทขิล ตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ บทเพลงมีการถ่ายทอดเสียงบวงสรวงโดยได้สร้างเสียงการประสมวง “ตี่งง” (การประสมวงกลองล้านนาเรียกชื่อตามเสียง) โดยสร้างจังหวะกลองขึ้นจากอิเล็กทรอนิกส์อย่างใดก็ตาม บนอิเล็กทรอนิกส์รุ่น STAGEA ELS-02C ไม่ได้มีการบันทึกเสียงกลองหรือเสียงเครื่องเคาะจากวงตี่งงเอาไว้ จังหวะกลองตี่งงสร้างขึ้นใหม่ด้วยการนำชุดเสียงกลองจีน (China Kits) มาปรับแต่งเสียงใหม่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงวิธีปรับเสียงประยุกต์ชุดกลอง (Drum Kit) บนอิเล็กทรอนิกส์

ชุดกลองตี่งง	China Kits บน STAGEA ELS-02C	วิธีการปรับเสียง
กลองแฉะ	Tangu - 堂鼓	ปรับระดับเสียง Tangu ให้ต่ำลง 11 ขึ้นคู่ครึ่งเสียง
กลองตะลวด	Bangu - 板鼓	ปรับระดับเสียง Bangu ให้สูงขึ้น 3 ขึ้นคู่ครึ่งเสียง
ฆ้องโหม่ง (ฆ้องใบใหญ่)	Mang Luo - 芒锣	ปรับระดับเสียง Mang Luo ให้ต่ำลง 3 ขึ้นคู่ครึ่งเสียง
ฆ้องอ้อย (ฆ้องหุ่ย)	Yunluo - 云锣	ปรับระดับเสียง Yunluo ให้ต่ำลง 24 ขึ้นคู่ครึ่งเสียง
สว่า (ฉาบใหญ่)	Xiabo - 小钹	ปรับระดับเสียง Xiabo ให้สูงขึ้น 3 ขึ้นคู่ครึ่งเสียง

ตัวอย่างที่ 5 รูปแบบจังหวะกลองจังหวะตึงนาง

องค์ที่ 3 “The Reclining Buddha and Katyayana”

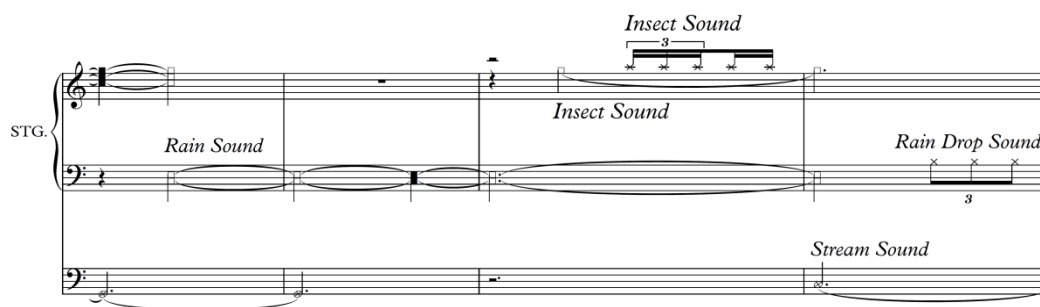
เป็นบทเพลงที่สื่อถึงพระนอนหรือพระพุทธไสยาสน์ (The Reclining Buddha) และ พระมหากัจจายนะ (Katyayana) การบรรเลงใช้อิเล็กโทรนสเตเจียและมาริมบาเป็นหลัก โดยมีเสียงประสานจากเครื่องสายเสมือนเป็นตัวแทนของพระนอนและพระนั่ง ดนตรีเริ่มจากหน่วยทำนองตามแนวนอนก่อน แล้วจากนั้นนำโน้ตทุกตัวที่สร้างขึ้นมามีจัดบรรเลงพร้อมกันโดยให้ความสำคัญกับโน้ตทั้งแนวนอนและแนวตั้งใกล้เคียงกัน

ตัวอย่างที่ 6 แนวมาริมบาและอิเล็กโทรนสเตเจีย

แนวคิดการใช้เสียงอิเล็กโทรนสเตเจียเพื่อเปรียบเทียบความเชื่อของมนุษย์ต่ออิทธิฤทธิ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการบันทึกเสียงจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเสียงฟ้าผ่า เสียงฝน เสียงแมลง ลง

ไปบนคีย์บอร์ดของอิเล็กทรอนิกส์เพื่อต้องการจะเปรียบเทียบการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวแทนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถควบคุมธรรมชาติได้

ตัวอย่างที่ 7 แนวอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้บรรเลงเสียงที่บันทึกจากธรรมชาติ

องค์ที่ 4 “The Trinity” (The Three Giant Rubber Trees)

บทประพันธ์ในองค์ที่ 4 “The Trinity” (The Three Giant Rubber Trees) เป็นบทประพันธ์ที่สื่อเสียงใบไม้จากต้นยางยักษ์เก่าแก่ 3 ต้น ที่โดนลมพัด เกิดเป็นเสียงในหลายลักษณะ

การออกแบบองค์ประกอบเสียงการบรรเลงด้วยเสียงที่ได้จากการกดกระทบคีย์ (KeyClick) สื่อถึงใบไม้บนยอดต้นยางที่ผลิบานแตกกิ่งก้าน เมื่อใบไม้แก่เฉาร่วงหล่นลงมาไม่นานก็จะมีใบไม้ใหม่ผลิขึ้นมาอย่างไม่รู้จบ

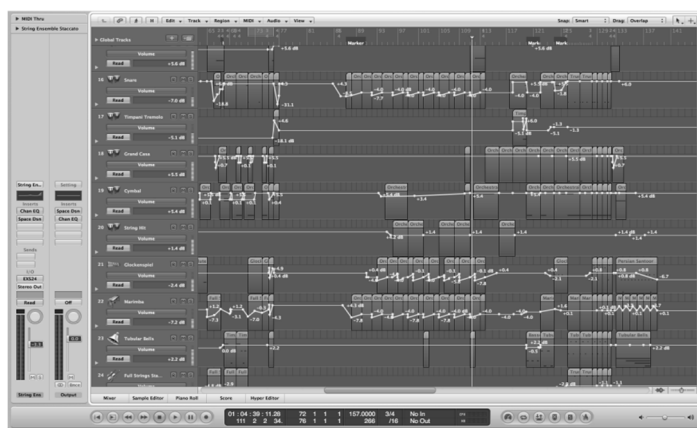
ตัวอย่างที่ 8 การบรรเลงฟลูตด้วยเทคนิคการกดกระทบคีย์ (KeyClick) สลับกับการบรรเลงแบบปกติ

องค์ที่ 5 “The Grand Finale”

“The Grand Finale” มีการนำหน่วยทำนองจากบทประพันธ์องค์แรกจนถึงองค์ที่สี่มาสร้างสรรค์เสียงประสานบรรเลงออกมาหลายลักษณะ ซึ่งไม่ใช่การนำหน่วยทำนองมาบรรเลงต่อกัน หากแต่ใช้วิธีในการสร้างเสียงประสานที่หลากหลายด้วยการนำทำนองเหล่านั้นมาซ้อนกันตามดนตรีในแนวตั้ง ก่อให้เกิดมิติเสียงใหม่โดยใช้โปรแกรม Apple Logic Pro สร้างผลงานในจินตภาพออกมาอ้างอิงในขั้นตอนแรก

ตัวอย่างที่ 9 การสร้างดนตรีด้วยโปรแกรม Apple Logic Pro

ตัวอย่างที่ 10 แสดงการใช้เสียงทิมปานีในแนวทำนองอิเล็กทรอนิกส์สเตเจียเพื่อที่จะสร้างเสียงที่ไม่ได้มีอยู่จริงและสะท้อนแนวคิดจากตำนานที่ว่าพระเจ้าดีย์หลวงสร้างขึ้นเสมือนศูนย์กลางของจักรวาลของชาวลัวะ เสียงเอฟเฟ็กต์ได้จากการปรับระดับเสียงทิมปานีบนอิเล็กทรอนิกส์สเตเจียให้สูงขึ้นมากกว่าปกติ และได้ใส่ Phaser Effect ทำให้ได้เสียงทิมปานีที่มีความแปลก แตกต่าง ไม่เหมือนกับเสียงกลองทิมปานี เป็นการพัฒนาการด้านการดัดแปลงเสียงมาจากท่อน Ogres ในบทประพันธ์องค์ที่ 2 “The Ethnic Pillar”

ตัวอย่างที่ 10 แนวอเล็กโทนสเตเจียบรรเลงเสียงกลองทิมปานีใส่เอฟเฟ็ก

7. สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์บทเพลงดุซุญนิพนธ์งานประพันธ์เพลง: เกตุเมือง⁹ วัดเจดีย์หลวง สำหรับเดี่ยวสเตเจียและวงดุริยางค์ซิมโฟนี เป็นการสร้างงานต้นแบบทางดนตรีที่มีรูปแบบนวัตกรรมใหม่และเป็นงานสร้างสรรค์ทางวิชาการที่นำเสนอรูปแบบการผสมสีสนเสียงดนตรีระหว่างอเล็กโทนรุ่นสเตเจียกับวงดุริยางค์ซิมโฟนีเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการนี้สู่วงการวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

การใช้เสียงที่รังสรรค์ขึ้นจากอเล็กโทนสเตเจียมาบรรเลงร่วมกับเสียงจากเครื่องดนตรีอะคูสติคหลายชนิดนอกจากจะได้ดนตรีที่มีเนื้อเสียงใหม่ ยังเป็นการสรรค์สร้างดนตรีที่มีอัตลักษณ์แปลกใหม่ ผู้ฟังสามารถเข้าใจบทเพลงได้ง่ายและเพลิดเพลินไปกับเนื้อเสียงที่จะไม่สามารถได้ยินจากการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีอะคูสติคเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามการนำวงดุริยางค์ซิมโฟนีมาบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีอเล็กโทนซึ่งมีเสียงที่บรรเลงหลายลักษณะ ทำให้นักดนตรีในวงดุริยางค์เกิดความสับสนในเรื่องลำดับการบรรเลงขึ้นส่งผลให้ดนตรีโดยรวมคลาดเคลื่อนไปจากความคาดหมาย การแก้ไขปัญหานี้ได้อาศัยดนตรีแผนภูมิที่สร้างขึ้นในคอมพิวเตอร์ มาทำความเข้าใจกับนักดนตรีและวาทยากร ซึ่งพบว่าการอธิบายทำได้สะดวกรวดเร็ว และยังสามารถนำวิธีนี้ไปประยุกต์จำลองสร้างเสียงตัวอย่างการบรรเลงเครื่องดนตรีอะคูสติคตามจินตภาพของผู้ประพันธ์มาใช้เป็นตัวอย่างอ้างอิงทำความเข้าใจนักดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้วิจัยคาดหวังที่จะให้งานวิจัยนี้ได้มีการนำไปศึกษาพัฒนาต่อยอดต่อไปในอนาคต

⁹เกตุเมือง หมายถึง ศูนย์กลางเมืองหรือสะดือเมือง ตามความเชื่อของชาวเชียงใหม่ในอดีต.

8. การเผยแพร่ผลงาน

ดุชนิพนธ์งานประพันธ์เพลง: *เกตุเมือง วัดเจดีย์หลวง สำหรับเดี่ยวสแตเจียและวงดุริยางค์-ซิมโฟนี* บรรเลงโดยวงดุริยางค์ทหารอากาศในรูปแบบวงดุริยางค์ซิมโฟนีขนาดเล็กมีผู้บรรเลงสูงสุด 40 คน โดยผู้ประพันธ์ทำหน้าที่เป็นผู้บรรเลงอิเล็กทรอนิกส์สเตเจียรุ่น ELS-02C ด้วยตนเอง การแสดงจัดขึ้นวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้อง ดร.ถาวร พรประภา ออดิทอเรียม ชั้น 5 อาคารสยามกลการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ คือ นายภูมิพัฒน์ ชัยบุรุษย์โดยได้ทำการบันทึกเสียงและวิดีโอเพื่อเป็นหลักฐานและใช้เป็นสื่อความรู้เพื่อการเผยแพร่ สำหรับผู้ที่ต้องการจะศึกษาการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีที่ใช้สื่อผสมระหว่างการใช้นเสียงสังเคราะห์บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีอะคูสติค ตลอดจนเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานและแนวคิดการจัดแสดง อันจะเป็นประโยชน์ต่องานสร้างสรรค์ดนตรีในลักษณะนี้ต่อไป

บรรณานุกรม

- จันทร์ กุลโลม และธนจรรย์ สุระมณี. *วัดเจดีย์หลวงวรวิหารฉบับปรับปรุงแก้ไข*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: บริษัท ทิ้งฮั่วชินการพิมพ์ จำกัด, 2547.
- ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร. *การประพันธ์เพลงร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2557.
- พระครูโสภณกวีวัฒน์ (ธนจรรย์ สุระมณี). *เกร็ดประวัติวัดเจดีย์หลวง ฉบับสมโภช 700 ปี นครเชียงใหม่*. เชียงใหม่: วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร, 2539.
- พลสิทธิ์ ทินกร ณ อยุธยา. “เรื่องเล็กๆของเทคโนโลยีดนตรี 3.” *วารสารดนตรีรังสิต* 6, 1 (2554): 60-64.
- วิบูลย์ ตระกูลชัย. “ดนตรีโหนด.” *วารสารดนตรีรังสิต* 1, 2 (2549): 27-34.
- สนั่น ธรรมธิ. *ล้านนาคดี นาฏดุริยางการล้านนา*. เชียงใหม่: สุเทพการพิมพ์, 2550.
- . *ตำนานพื้นเมือง เชียงใหม่ ฉบับเชียงใหม่ 700 ปี*. เชียงใหม่: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏ, 2538.
- . *Electone STAGEA ELS-02 ELS-02C*. Tokyo: Yamaha Publishing, 2013.